

Forfatter: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 23

Titel:

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 23", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_023.pdf (tilgået 14. maj 2021)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

352

Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden

[x](#) Trykfriheden.

[x](#) Anden Aargang, 23. Stykke.

[x](#) No. 312.

[x](#) Otto Diderich Lützens opløsning-

[x](#) ger af trende fra General-Landvæsenets Collegio i Aaret 1770. Udsatte Problemata. - Min Pen den følger Sandheds Ven, For Guld og Gunst her sigtes ey. Kiøbenhavn, trykt hos Brødrene Berling i Pilestrædet 1771. Stor 4 Ark 8. Selges sammesteds, samt hos Pelt og Mumme for 1 Mk.

[x](#) Det første Problema angaaer aarsagerne, som hindre Folkemængdens Tiltagetse i Bondestanden i Danmark, og deres Hævelse ved Love

[x](#) 2den aargang.

2

[x](#) 354 immediate, eller og ved andre Indretninger mediate. Her angives 4 Hindringer, og vises, hvorledes de kan hæves immediate ved Love. Men nye Indretninger i Staten i denne Henseende veed Forfatteren ikke at foreslaae, og agter dem heller ikke at være fornødne. Det andet indeholder 3 Spørsmåle. 1. Om det er nødvendigt eller tienligt, at alle 3 Tiender ydes paa een Maade. Hvilket her besvares med Ja. — 2. Er det mueligt, og hvorledes at faae afskaffede alle de skadelige Følger og Misbrug, som bemærkes ved den nærværende Tiende-Maade? Forfatteren bemærker ingen saadanne, men finder tvertimod, at de allerede ere tilstrækkelig forebyggede ved Landets Love. 3. Om nogen anden Tiende-Maade kunde substitueres for den brugelige, uden vedkommendes Fornærmelse. Hertil svares Ney. Det tredie Problema angaaer den rette Størrelse af en Bondegaard i Danmark, hvilken Forfatteren bestemmer saaledes, at den maae behørig kunde drives med et Spand til en Plov og en Harve. Af Hr. Lützens Navn ville Læserne allerede slutte sig til, at disse Afhandlinger ere grundige og vel skrevne.

3

[x](#) 355 No. 313.

[x](#) Forslag til det Høilovlige General-Land- væsenets Collegium, angaaende Folke- formerelsen i Dannemark. Kiøbenhavn 1771. trykt og findes tilkiøbs hos Aug. Frid. Stein, boende i Skidenstrædet No. 171. for 6 Sk. Stor 2 Ark 8.

[x](#) Dette Forslag gaaer fornemmelig ud paa, at sætte Huusmænd ved enhver Gaard, hvilke skulde have nogen Jord at bruge, og denne bli- ver dem her paa Papiret meget ordentlig til- og afdeelt, ja endog dens Dyrkningsmaade foreskrevet. Til Slutning findes et Tillæg, som inde- holder et Resultat af Forfatterens Betænkninger over 2 andre af samme Collegio udsatte Spørsmåle, hvilke han ikke har faaet Tiid til at tidføre.

[x](#) No. 314

[x](#) Kort Afbildning paa Bornholms Vedtægt om Adgangsret til Selveiergaarde, forfattet af H. I. Skougaard, Kiøbenhavn 1771. Trykt i det Kongelige Universitets Bogtrykkerie hos A. H. Godiches Efterlever- ske ved F. C. Godiche. Selges sammesteds for 6 Sk. Stor 1 og et halv Ark 8.

4

[✕](#) 356

[✕](#) Et lidet juridisk Skrift, hvis Indhold svarer til Titelen. Denne Vedtægt er besynderlig deri, at af Mandkiøn den yngste, men af Qvindekøen den ældste har Fortrin.

[✕](#) No. 315

[✕](#) Et Brev fra Anders Christensen til om Kornpriser, Folkemængde, Proprietærer, Bønder, med videre Landhuusholdningen angaaendes, hvorved adskillige Modens Fordomme bestrides. Kiøbenhavn 1771. Trykt i det Kongelige Universitets Bogtrykkerie hos A. H. Godiches Efterleverske ved Fr. Chr. Godiche. Stor 5 Ark 8. Selges paa Børsen No. 5. og i Vimmelskafte No. 26. for 1 Mk.

[✕](#) Fra en Proprietær maae vel dette Brev være. Den gamle Indretning i Landvæsenet forsvares heftig. Kornpriserne ere ikke for høie. Bønderne agtes for meget. Deres Vilkaar ere bedre end Proprietærernes, o. s. v. — S. 10. regnes Norge iblant dem, som ikke selv saae og pløie.

[✕](#) No. 316.

[✕](#) Islændernes Haab til Kongen om allernaadigst Forandring af deres haarde Skiebne,

5

[✕](#) 357

[✕](#) hvorpaa beroer Dannemarks Flor, fremsat paa Islands Vegne af Thomas Balle. Kiøbenhavn 1771. trykt hos J. Rudolph. Thiele, boende i store Helliggeiststræde. Stor 4 Ark, og 1 Blad med Dedication og Fortale. 8. Selges hos Forfatteren i Trompetergangen No. 110. for 1 Mk.

[✕](#) Forfatteren er nidkier for Fiskeriernes Opkomst i Island. Hans Stiil er slet og ofte utydelig. Han henviiser overalt til sine før udgivne Oeconomiske Tanker over Island,

[✕](#) uden hvilke man ikke kan faae noget ret Begreb om hans Mening i dette Skrift.

[✕](#) No. 317.

[✕](#) Svar paa Tiltale og Beviis, at Proprietærernes Raadvildhed ei har contribuereet til det Tab, som flyder af Hoveriets Bestemmelse. Kiøbenhavn, trykt hos Hof-Bogtrykker Møller 1772. Stor 5 Ark 8. Tilkiøbs i No. 8. paa Børsen for 1 Mk.

[✕](#) Dette Skrift bestaaer af 3 Breve til Forfatteren af Svaret (paa den nye Philopatreas tvende Betragtninger, som findes indført udi Magasinet for patriotiske Skribentere No. 102 og 103.) der er indført i Adresse-Contoirets Efterretninger for Aaret 1771. No. 210.

6

[✕](#) 358 Forfatterens Hensigt synes at være, at for- svare, hvad han før har skrevet imod Forordningen om Hoveriets Bestemmelse: Men han fører Læseren forunderlig omkring imellem Skiildsord og Hyklerie, Samtaler og Declamationer, indtil han endelig kommer ud igjen ved den 17de Januarii. Snart tracterer han sin Correspondent med Skiildsord, snart taler han til ham som til Kongen. Han conciperer Cabinets-Ordre, taler for Kongelige Personer, og svarer igjen for Folket. Han beviiser vidtløftig, at det er bedre, at et Land er rigt, end at det er forarmet. Naar han har sagt alt, hvad han kan, for at giøre Bønderne forhadte og Proprietæterne yndede, troer han: „at enhver maae tilstaae, han ei har seet (endog i mindste Maa- de) paa Proprietærens, men ene paa Bøndernes Fordeel." Da Forf. lader til at være me- get vreed tænkte vi i Begyndelsen, at undskylde ham med de Gamles Beskrivelse af Vreden; men naar vi betragte Brevenes Underskrifter, tør vi ikke troe, at han skulde lade sin Galde løbe, over lige fra den 5te til den 21de Januarii.

[✕](#) No. 318.

[✕](#) Anmærkninger over Compagniets Han-

[✕](#) del paa Island skreven af Islandophi-

7

[✕](#) 359 lus. — Første Hefte. — Kiøbenhavn 1772. Trykt hos Brødrene Berling. Stor 3 Ark. Selges sammesteds, samt hos Pelt og Mumme paa Børsen for 12 Sk.

[✕](#) Her handles 1. Om Punderten, 2. Om Gildinggen eller Slumpregningen. 3. KlipfiskVirkingen. 4. Om nye

Indretning ved Fiskeriet. 5. Den nye opsendte Taxt. 6. Pulsændene. 7. Et Par Ord om Fabriken.

✕ Overalt er det bedrøveligt at see, hvorledes de ulykkelige Islændere mishandles af Compagniet som ikke engang fornøjet med de alt for store Fordele, Octroien giver det, handler endog med en utroelig Dristighed aabenbar derimod. Efter Forfatterens Beretning vinder Compagniet ved dets Handel med Island mere end 50 pro Centum, og bør følgelig, siger han, behandle Islænderne efter Billighed.

✕ No. 319.

✕ Breve om Agerdyrkningens Muelighed

✕ i Island, fra Hans Finnsen. Det første af 23de Oktober 1769. til A. Thorarensen. Oversat af Islandsk. Kiøbenhavn, trykt hos Poul Herman Höecke 1772. Stor 4 Ark, 2 Blade 8. Tilkiøbs hos Pelt for 12 Sk.

8

✕ 360 I det første Brev besvares først 16 Indvendinger, som gjøres imod Agerdyrkningens Muelighed og Nytte i Island, dernæst gives nogle Underretninger om dens Iværksættelse, samlede af adskillige oeconomiske Skribentere. Det andet Brev er af 14 May 1772. til B. Johnsen. Her bestyrkes de forrige Beviis ved virkelige Erfaringer og nogle historiske Anmærkninger.

✕ No. 320.

✕ Anviisning til den practiske Agerdyrkning, grundet paa egen Erfaring af O. Andresen Borrebye, Philos. Doctor, Sognepræst for Nicolai Menighed paa Bornholm, og Medlem i Sælskabet til Agerdyrkningens Opkomst paa Island. Kiøbenhavn, 1772 Trykt hos A. F. Stein. Stor 4 og et halv Ark 8. Selges i No. 8 paa Børsen for 10 Sk.

✕ I Aaret 1770. er i Island oprettet et Agerdyrknings Sælskab, hvis Medlemmer i 5 Aar, gjøre enhver et aarligt Tilskud af 5 Rdlr. Hr. B. har desuden forbundet sig til, at tage en Islandsk Karl og Dreng i Lære paa 3 Aar, samt forfatte en Practisk Anviisning til Agerdyrknings Drift, som paa Sælskabets Bekostning paa Islandsk oversættes og trykkes.

9

✕ 361

✕ Denne er Anledningen til dette Skrift, hvilket, endskiønt det mangler Fuldstændighed, og i adskillige Deele, Tydelighed, Nøjagtighed og Rigtighed, kan dog være til Nytte for dem, som ikke have Leilighed til at skaffe sig fuldkomnere Underviisning.

✕ No. 321.

✕ Agerdyrkingen efter de nyeste Erfaringer, til Brug for Elskere af Landvæsenet, Forpagtere og Bønder. — Til Fæ- dernelandets formodentlige Nytte, af Tydsk i Dansk oversat. Kiøbenhavn 1772. Trykt og tilkiøbs hos A. F. Stein boende i Skidenstræde No, 171. for 1 Mk. Stor 7 og et halv Ark 8.

✕ Originalen er skreven paa Fransk af Hr. Sarcey de Sutieres; Denne er altsaa en Oversættelse, og af denne dobbelte Oversætning er det formodentlig kommet, at mange Stæder ere gandske uforstaaelige. En sammenhængende Lærebog om Agerdyrkingen, som Titelen synes at tilkiendegive, finder man ikke her; men adskillige Practiske Anmærkninger henførte under 10 Ca- pitler.

10

✕ 362 For dem, som selv have Skiønsomhed og Indsigt nok, til at skille det rigtige og brugbare fra det, som er urigtigt, eller ikke passende paa vort Land, kan dette Skrift have nogen Nytte; men til Bønders Brug er det aldeles uskikket.

✕ No. 322.

✕ Velmeente Erindringer i Anledning af

✕ Hr. Cancellie-Raad Martfelts Forslag til en Reformation Commission, til Anlæg af en Plan for Oeconomie- Commerce- og FinantsVæsenet i Dannemark, ved Gustavus Strømboe, Proprietær til Klorboe-Gaard og Næssøen i Aggershuus Stift. Kiøbenhavn 1772. Trykt Hos Morten Hallager, og selges hos Gyldendal i Trompetergangen No. 112. for 10 Sk. Stor 3 Ark, og 1 Blad 8.

✕ Intet er vissere, end det. Hr. St. siger: at Hr. Cancellie-Raad Martfelts Forslag er stort, nyttigt og vigtigt, efterdi det angaaer at redde Staten fra Undergang. Der er derfor uden Tvivl vel gjort, at Patrioter efter deres

adskillige Indsigt fremsætte deres Tanker om Besvarelsen af et eller andet af de betydelige Spørsmåale, Hr. M. vil have Commissionen forelagt. I denne Henseende fortæner Hr. St. Tak for sine velmeente Erindringer) om de end ikke alle ere

11

☒ 363 lige vel grundede, og om de end ikke viise den ugemeene politiske Styrke, som udmærker Forslagets Forfatter. Denne Forskiel er kiendeligst, hvor Hr. St. er uenig Med Hr. Cancellie-Raaden, saasom om Personernes Valg og Antal o.v. Hr. St. synes ellers ikke at have læst den fortreffelige Philocosi Betænkninger, som allerede saa grundig har behandlet mange af disse Materier. Og dette er dog et Skrift, som ikke burde være ubekendt for nogen, der vil foreslaae, eller skrive om Forbedringer i vor Stats-Husholdning.

☒ No. 323.

☒ Det vigtige Spørsmål om Kornets frie Ud- og Indførsel, undersøgt efter Naturen og Historien. Oversat af P.T.W. Kiøbenhavn 1772. Trykt i Det Kongelige Ustiversitets bogtrykkerie hos A. H. Godiches Efterleverske, som første Forlægger, ved Friderich. Christ. Godiche. 4 og et halv Ark 8. Selges i Bogtrykkeriet og hos Gylden- dal i Trompetergangen No. 112. for 12 Sk.

☒ Originalen er af I. A. H. Reimarus, som forsvarer den frie Kornhandel fornemmelig paa den Grund, at den virkelig forskaffer en større Overflødighed af Kornvare. Overalt bestyrker han sine Beviis med adskillige Nationers Erfaringer.

12

☒ 364

☒ Oversættelsen er god, undtagen et Par Ord og Talemaader

☒ No. 324.

☒ Om Danmarks og Norges Tilstand i

☒ Henseende til Handelen. — Sorøe, 1772. Trykt hos Jonas Lindgreens Enke. Stor 3 Ark 8. Selges hos Møller og Jonge for 8 Sk.

☒ Dette lidet Skrift er mærkværdigt, for de vigtige Efterretninger om disse Rigers Handels Ballance. Man seer her med Forskrækkelse, hvor meget Danmark taber i sin Handel med Fremmede, hvori Kiøbenhavn har meest Skyld, og dernæst Aalborg. Norge derimod i Almindelighed vinder, endskiønt endeel Stæder tabe, og det for en stor Deel formedelst Yppighed, saasom Aggershuus Stift med Holland.

☒ No. 325.

☒ Bønder-Pigernes og Karlens Fryde-

☒ Sang, over deres Haab i en frydefuld Sommer, under den oplivende, haabefulde og naadige Kong Christian den Syvende. Opsat paa alle deres Vegne af Skoleholderen i Brøndbye, trykt hos Stein 1772, et halv Ark 8vo, 2 Skill.

13

☒ 365 Den almindelige Vise-Poesie hersker ogsaa i denne Fryde-Sang, og Bønder synes vi rigtig nok at see og høre i det første Vers:

☒ „Hop! hop alle i en Dands,

☒ Sving med Lyst den lange Svands,

☒ Hver en Karl taer nu sin Pige, o. s. v."

☒ Men denne Burske-Lystighed udraser og gandske i dette eene, de paafølgende Vers indtil Enden ere ligesaa alvorlige, som vi ventede dem af Skoleholderen.

☒ No. 326.

☒ Ti Breve fra en Fader til sin Søn, som

☒ indeholde de fornemmeste Pligter, en ung Herre har at iagttage i Henseende til sine Tienere, ved E. C. C. d. M. 1744. Fordansket af Friderik Arzt. Aalborg 1772. trykt udi det Kongelige privilegerede Bogtrykkerie ved

Joh. P. Holzberg. 4 og et fierendeel Ark. Selges hos Gyldendal i Trompetergangen No. 112. for 12 Sk.

☒ Hr. A. udgiver disse Breve som oversatte af en fransk Original, fundne i en Bogsamling efter en høy og veltænkende Herre. End-

☒ skiønt vi ved denne Fordom bleve forberedte til deres Giennemlæsning, saa vilde de dog slet ikke gjøre saa fordeelagtig en Virkning hos os, at vi med Hr. A. torde ansee dem som et Arbeide, der

14

☒ 366 var Fyrsternes Læremestere, en Marmontel eller Montesqieu værdigt. Sandt! de Regler her gives for Herrers Forhold imod Underdaner eller Tienere, ere overhovedet rigtige og følgværdige: o ja! men de ere og ligesaa bekiendte og almindelige; ey heller ere de fremsatte i et Sprog, som Smag og Ziirlighed udmærker. Kuns faa Steder har Forf. kundet mere os, hvoriblant er det, hvor han handler om Familiarite, o. s. v. For Resten gaaer han mestendeels paa Overfladen af Tingene, og for saavidt efterlader Spor af en fransk Pen. Til Prøve paa, at Forf. ikke tænker meget grundigt, kunne vi anføre adskilligt, f. Ex. S. 64. hvor han saa slet hensætter, at de Gamles Sædelære i det

☒ ringeste var ligesaa reen som vores, it.

☒ S. 15. hvor han retfærdiggjør og roser den oprørske Tale, som Voltaire legger Brutus i Munden S. Oeuvres de Voltaire Brut. Trag. a. 1. sc. 2. o. a. m. Men vi maae dog ikke glemme, at Forf. ogsaa undertiden er meget grundig og methodisk, derom bærer S. 31. overtydende Beviis, hvor han giver os den vigtige Forskiel imellem en Hofnar og en Spottefugl. — item, hans Definition paa en Hofnar — men den er næsten naragtig! — Iblant andre Regler har Forf. ogsaa denne: den er i Tallet den 16de,

☒ at vi ikke bør tage aabenbare Misdæde-

15

☒ 367 re, Tyve og Røvere i vor Tieneste:

☒ Enhver seer lettelig, hvor meget vi skyldte Forf. for slige Opdagelser.

☒ No. 327

☒ Konge-Tanker. Første Bog, trykt Hos M. Hallager. 1772. 2 Ark 8. og selstiges hos Buch paa Nørregade for 8 Sk.

☒ Forfatteren lader os vide i en Forerindring, at dersom den første Bog af disse Tanker vinder Biefald, skal det opmuntre ham til at skrive videre, men i manglende Fald vil han legge sin Pen ned, og regne sig det til Ufuldkommenhed at have begyndt noget, som intet duede eller ikke fandt Biefald. Vi gjøre her med Forf. Tilladelse Forskiel imellem intet at due, og ikke at finde Biefald. Endskiønt vi ikke ville paastaae om disse Tanker det første, saa maae vi dog tilstaae, at vi ikke kunne biefalde ham, naar han vilde gøre Mine af at fortsætte; thi de indeholde dog i det høieste ikkuns bekiendte og almindelige Sandheder, udførte i en ligesaa triviell Smag.

☒ No. 328.

☒ Samtale imellem tvende Nordmænd

☒ paa Reisen fra Norge til Kiøbenhavn. Sorøe, trykt hos I. Lindgreens Enke. i Ark. 8. paa Børsen No. 5, for 4 Sk.

16

☒ 368 Hvorfor just Nordmænd skal være de samtalende Personer her, see vi i Piecen ingen Aarsag til; men vi forsikre, at vi slet ikke kunne misunde dem Æren. — Samtalens Formaal skal være at opdage Aarsagerne til den Foragt og ringe Agtelse, alt for mange øvrigheds Personer ere udi. Disse er A. begierlig efter at vide, og B. uden at lede længe, finder dem som for Fødderne, og katekiserer saa langsommelig dero- ver for A., at vi ofte under denne Snak kommer til at gispe og trække paa Øinelaagene.

☒ No. 329,

☒ En gammel erfaren Statsmands poli-

☒ tiske Brillen, tienlige til det grandseende Publici Næse, trykt hos Joh. Rud. Thiele, i Ark. 8. og selges sammested for 4 Sk.

⌘ Nær havde Titelbladet standset os fra at gaae videre; thi Titel-Fordomme have med Grund faaet meget at sige hos os: dog vi fandt i disse en god jevn Satire over vore Bremenfeldter. En Deel uvedkommende, dog intet af det ækle og ne- drige, bleve vi tillige vaer.